

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Haandbog i Verdens-Historien. Første Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 32. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1833_518A_1-txt-shoot-idm2062.pdf (tilgået 18. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Men nu vanke *Jøderne* alt giennem meer end Sytten Aarhundreder ustadige omkring uden Tempel og Throne og med tilbundne Øine for den Soel-Hverv i Tidernes Fylde, hvorpaa de ventede fra Arilds-Tid og som ene løser baade deres og hele Slægtens Gaade, og *Grækerne*, skiøndt det undtes dem at see Morgen-Røden fra det Høie, at blive boende i deres Fædres Land og nys igien at afryste Barbarernes Aag, saa ere de dog endnu som Fremmede i deres eget Hjem og fremmede for den Videnskabelighed, deres høibaarne Fædre udklækkede, saa vi *Nord-Boer* for Øieblikket er det eneste *Historiske Folk*, der er istand til videnskabelig at fortsætte sine Fædres Lev nets-Løb, dragende Fordeel af al den Udvikling, Tiden har medført og alle de Oplysninger den har bragt, uden at bukke os for Nogen af alle de Vildfarelser, Misbrug og Misgreb, Mellem-Tiden kun synes at have helliget og en død Videnskabelighed at have mesterlig befæstet. Vi kan umuelig tvivle om, at baade *Jøder* og *Græker* skal tage Deel i Seieren, de saa kraftig have forberedt og saa levende haabet paa, thi til Ragnaroks-Kampen, sagde vore Gamle, vækker Gjallar-Hornet alle hensovne Kæmper; men for Øieblikket er de dog at ligne ved en affældig Olding og et umyndigt Barn, til hvis videnskabelige Værger og Formyndere vi ere satte mod de Romerske Ulve og Ørne, der endnu forfølge dem og behandle deres rige Arve-Gods som et Rov. Medens vi derfor selv ere gyldige Vidner i Nordens Historie, erklære vi, at i det Mindste ved Bogtrykker-Kunstens Opkomst var baade *Jøder* og *Græker* gyldige Vidner om deres Skrifters Ægthed og at desuden den Christne Menighed vidner for *Jøderne* lige op til den Dag, de endnu havde Tempel og Skrift-Kloge. Dristig oprulle vi derfor den universal-historiske Kiæde fra Palæstina giennem Grækenland og Rom til os, og sige rolig: har den ikke Gyldighed for Andre, saa har den det dog for *Jøder*, *Græker* og *Nord-Boer*, og hvem der nu ikke føler sig i Slægt med dem, oprulle en Anden, om han kan finde den, eller nøies foruden, men han prøve ikke paa at forvirre og forvanske os denne, thi det kan vi ikke taale, og behøve det, saasandt vi er Kæmpernes ægte Børn, ikke heller; thi da er vi Mænd for at bryde Baner, hvor de ikke alt findes brudte og at bortrydde de Hindringer, vi møde underveis. Hvem der enten finder det fornøieligere at være hvad vi, med vore Fædre, kalde et Dyr, eller ærefuldere at være en saadan Selv-Stændighed, som vore Fædre kaldte en Rim-Thurs, ham har vi Intet at misunde, men misunder han desuagtet os hvad han selv ikke skatter og vil skille os derved, da maa han ikke fortryde paa, om det svider til ham, at vi har baade *Mjølner* og *Gungner* endnu og lader dem uspart, hvor det gjælder *Asgaards* Fred. Vore Børn og Børne-Børn kan umuelig fare bedre, enten i *Kirken*, i *Skolen* eller i det *Borgerlige Selskab*, end ved efterhaanden at høste hvad der blev saaet i *Palæstina*, *Grækenland* og det *Gamle Norden*, saa det maae vi nødvendig stille dem for Øie, som vi fandt det, og frede om det, til de blive store og vi blive smaa, da det faaer blive deres egen Sag, om de vil bytte Israels Herlighed, Grækenlands Ynde og Nordens Haab bort for ægyptiske Mumier og romerske Ære-Porte. De vil imidlertid formodenlig snart see, at aldrig noget Bytte var mere gjort paa Bedrag, fordi de, ved at 34holde fast paa hvad vi overantvorde dem, faae i Tilgift Alt hvad Man kan byde dem derfor, og har hvad Mennesker af vor Slægt immer trængde til, men aldrig fandt, uden hvor den Prophetiske og Apostoliske Aand svævede over Vandene: har i *Kirken* en kraftig og trøstelig Spaadom, der naaer til de evige Høie, i *Staten* en Retter-Gang, hvorved Fattig-Folk kan vinde og hvormed der stiles paa al den *Frihed* og *Lighed*, Man med *Rette* kan forlange, og endelig i *Skolen* en *historisk* fremskridende *Oplysning*, der langsomt men sikkert udvikler Adel-Menneskets Forestillinger om sig selv, om Gud og Verden, til al den Klarhed, de, uden at blive døde og tomme Begreber, i Støvet kan modtage. Saa lydelig og saa gyldig vidner allerede Erfaringen om *Christendommens* mageløs velgiørende Virkninger i det daglige Liv og dermed paa det *Borgerlige Selskab*, at der hører djævelsk Menneske-Had eller tyk historisk Vankundighed til at ønske dem afbrudte, og Dens Fortjenester af Menneske-Aandens Udvikling til Forstand i alle Retninger, og derved af Oplysning og Videnskabelighed, ere vel for Øieblikket saare miskiendte, men dog i Historiens Lys for aabne Øine umiskiendelige, da Troen aabenbar ligesaavel har udviklet den Forstand, der bekæmper som den der forsvarer den. Nu at tænke, at disse Virkninger kan vedblive, uagtet Man bortkaster Ærbødigheden for den levende Anskuelse af Gud og Mennesket, der aabenbar var det virkende Princip, det er saa ufornuftigt, at man maa skamme sig ved at tiltroe Nogen den Taabelighed, der ikke selv udtrykkelig vedkiender sig den, og at ville sætte den *Romerske Fornuft* i den Christelige Anskuelses Sted, er, baade efter Sagens Natur og Erfaringens Vidnesbyrd, at gjøre Døden til Livets, Vold til Rettens, Tyranni til Frihedens og Barbari til Oplysningens Statholder, saa i Sammenligning dermed var Middel-Alderens 35groveste Overtro paa Paven knap værd at nævne som Daarskab. Dog, sikkert vil det ogsaa snart indsees overalt, hvor *Jøder*, *Græker* og *Nord-Boer* have aandelige Frænder, og uden for den Kreds, stor eller lille, nytter det naturligviis ligesaalidt, som blandt dem der skabtes til Umælende, at tale om den *Menneske-Aand*, der svævede over Helte-Folkene og svæver endnu over deres Børn, naar ikke Fædrenes Tanke-Gang og Tunge-Maal ere blevne dem aldeles fremmede, og at de, der ikke kiende Aanden, ei heller har mindste Forstand paa dens Løbe-Bane, eller Ærbødighed for dens Maal, er saa naturligt, at det intet Øieblik maa forbause og skal kun gjøre os ondt, fordi vi har den velgrundede Overbeviisning, at overalt hvor der lyder et Tunge-Maal, hvori vi kan udtrykke vor Tanke-Gang, der høre de som tale oprindeligt til vor Slægt, om de end sank saa dybt, at vi maae skamme os ved at kalde dem Frænder!